

Sag C-241/22**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

6. april 2022

Forelæggende ret:

Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandene)

Afgørelse af:

5. april 2022

Appellant:

Advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden

Hovedsagens genstand

Generaladvokaten ved Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandenes øverste domstol) har iværksat kassationsappel af hensyn til retsordenen af en afgørelse afsagt af rechtbank Gelderland (retten i første instans i Gelderland), hvorved denne rechtbank efter appel iværksat af officier van justitie (anklagemyndigheden) havde ophævet en afgørelse fra rechter-commissaris (undersøgelsesdommeren) – der afslog anklagemyndighedens anmodning om, at undersøgelsesdommeren meddelte anklagemyndigheden bemyndigelse til at få adgang til historiske data – og havde imødekommet anklagemyndighedens anmodning.

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Den præjudicielle forelæggelse er indgivet i henhold til artikel 267, stk. 1, TEUF, og vedrører anvendelsesområdet for direktiv 2002/58 og fortolkningen af begreberne »alvorlige forbrydelser« og »alvorlig kriminalitet« samt myndighedernes mulighed for at skaffe sig adgang til trafikdata og lokaliseringsdata (bortset fra udelukkende identificerende data).

Præjudicielle spørgsmål

1. Falder retsfor skrifter, der i forbindelse med forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager vedrører meddelelse til myndighederne af adgang til trafikdata og lokaliseringsdata (herunder identificerende data) under anvendelsesområdet for direktiv 2002/58/EF, når der er tale om meddelelse af adgang til data, der ikke lagres på grundlag af retsfor skrifter som omhandlet i artikel 15, stk. 1, i direktiv 2002/58/EF, men som af udbyderne lagres af en anden grund?

2. a) Udgør [...] begreberne »alvorlige forbrydelser« eller »alvorlig kriminalitet« [der anvendes i de i forelæggelseskendelsen] nævnte domme fra Domstolen [...] selvstændige EU-retlige begreber, eller skal medlemsstaternes kompetente instanser selv udfylde disse begreber?

b) Hvis der er tale om selvstændige EU-retlige begreber, på hvilken måde skal det da fastslås, om der er tale om en »alvorlig forbrydelse« eller »alvorlig kriminalitet«?

3. Kan der meddeles myndighederne adgang til trafikdata og lokaliseringsdata (bortset fra udelukkende identificerende data) med henblik på forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager som omhandlet i direktiv 2002/58/EF, hvis der ikke er tale om alvorlige forbrydelser eller alvorlig kriminalitet, navnlig hvis det må antages, at adgang til disse data i det konkrete tilfælde kun udgør et mindre indgreb i især retten til beskyttelse af brugerens privatliv som omhandlet i artikel 2, litra b), i direktiv 2002/58/EF?

Anførte EU-retlige forskrifter

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (Direktiv om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation), artikel 1, 2, 3, 5, 6, 9 og artikel 15, stk. 1

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/24/EF af 15. marts 2006 om lagring af data genereret eller behandlet i forbindelse med tilvejebringelse af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester eller elektroniske kommunikationsnet og om ændring af direktiv 2002/58/EF

Rammeafgørelse 2002/584/RIA om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne

Anførte domme fra Domstolen

Dom af 2. oktober 2018, Ministerio Fiscal, C-207/16

Dom af 2. marts 2021, Prokuratuur, C-746/18

Dom af 21. december 2016, Tele2 Sverige mod Watson m.fl., C-203/15 og C-698/15

Dom af 6. oktober 2020, La Quadrature du Net m.fl., C-511/18, C-512/18 og C-520/18

Dom af 8. april 2014, Digital Rights Ireland m.fl. C-293/12 og C-594/12

Den europæiske menneskerettighedsdomstol, dom af 4. december 2015, Zakharov mod Rusland (CE:ECHR:2015:1204JUD004714306)

Anførte nationalretlige forskrifter

Wetboek van Strafvordering (straffeloven), artikel 67, stk. 1, artikel 126bb, 126cc stk. 1, 2 og 3, artikel 126dd, stk. 1, artikel 126n, 126na, 126ng, 126ni, 126u, 126ua, 126ug, 126ui, 126zh, 126zi, 126zja, 126zo, 126zh, 138g, 138h og 149b

Bekendtgørelse af 3. august 2004 om udpegelse af data om en bruger og teletrafik vedrørende denne bruger, som kan kræves fra en udbyder af et offentligt telekommunikationsnetværk eller en offentlig kommunikationstjeneste, artikel 1 og 2

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Den 10. september 2021 havde anklagemyndigheden anmodet om, at rechter-commissaris (undersøgelsesdommeren) gav bemyndigelse til udlevering af historiske/fremtidige oplysninger om en bruger af en kommunikationstjeneste og dennes samtaletrafik med et nederlandsk mobiltelefonnummer i perioden fra den 9. til den 12. august 2021.
- 2 Ved en afgørelse af 15. september 2021 afslog undersøgelsesdommeren anmodningen.
- 3 Den 16. september 2021 appellerede anklagemyndigheden denne afgørelse til rechtbank Gelderland (retten i første instans i Gelderland).
- 4 Rechtbank Gelderland ophævede herpå afgørelsen fra undersøgelsesdommeren, og imødekom anklagemyndighedens anmodning.

Kassationsanbringende

- 5 Generaladvokaten ved Hoge Raad der Nederlanden har iværksat kassationsappel af hensyn til retsordenen af afgørelsen fra rechtbank Gelderland. Ifølge generaladvokaten skyldes hans kassationsappel den uklarhed, der i praksis er opstået med hensyn til de gennemførelsesbetingelser, hvorunder

anklagemyndigheden kan forlange meddelelse af trafikdata og lokaliseringsdata for en bruger af en kommunikationstjeneste. Det drejer sig særligt om det spørgsmål, hvilke krav, der følger af direktiv 2002/58/EF med hensyn til behandlingen af personoplysninger og beskyttelsen af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor og af Domstolens retspraksis vedrørende dette direktiv.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 6 Direktiv 2002/58/EF fastsætter regler for udbydere af elektroniske kommunikationstjenester vedrørende meddelelse af og lagring af trafik- og lokaliseringsdata samt identificerende data. Direktivets artikel 15, stk. 1, omhandler herved de retsfor skrifter, som medlemsstaterne kan træffe vedrørende lagring af data i en begrænset periode, og som kan begrundes i forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager.
- 7 Straffeloven pålægger ikke telekommunikationsudbydere en lagringspligt. De bestemmelser, der vedrørte (almindelige) lagringsfrister, og som med henblik på kriminalitetsbekæmpelse var optaget i telekommunikationsloven finder ifølge en retsafgørelse ikke længere anvendelse som følge af, at datalagringsdirektivet (direktiv 2006/24/EG, dommen i sagen Digital Rights Ireland m.fl., C-293/12 og C-594/12) er erklæret gyldigt. De beføjelser, der følger af straffeloven med hensyn til adgang til trafik- og lokaliseringsdata samt identificerende data, finder således anvendelse på data, der er optaget og lagret på et andet grundlag end disse virkningsløse retsfor skrifter (eksempelvis i henhold til kontrakt).
- 8 Da et antal bestemmelser i telekommunikationsloven nu ikke finder anvendelse har det betydning for den forelæggende ret at få klarlagt, om Domstolens overvejelser vedrørende proportionalitetsprincippet for så vidt angår adgang til trafik- og lokaliseringsdata (samt identificerende data) i dommene Prokuratuur, C-746/18, Tele2Sverige og Watson, C-203/15 og C-698/15, La Quadrature du Net m.fl., C-511/18, C-512/18 og C-520/18, og Ministerio Fiscal, C-207/16, kun vedrører data, der lagres i henhold til retsfor skrifter, som en medlemsstat har udstedt i henhold til artikel 15, stk. 1, i direktiv 2002/58/EF, eller også vedrører data, der er lagret på et andet grundlag, eksemplvis i henhold til kontrakt.
- 9 Henset til formålet med direktiv 2002/58/EF, ordlyden af direktivets artikel 5, hvoraf det kan udledes, at retsfor skrifter også kan vedrøre tilladelse til adgang til trafik- og lokaliseringsdata, og Domstolens formulering af præmis 113 i dommen Tele2Sverige mod Watson (C-203/15 og C-698/15) – nemlig, at betingelserne for adgang til lagrede trafik- og lokaliseringsdata ikke »afhænger af rækkevidden af den pligt til lagring af data, som udbyderne af elektroniske kommunikationstjenester er pålagt« – er den forelæggende ret af den opfattelse, at denne dom, for så vidt som den drejer sig om adgang til data, også finder anvendelse på data, der er lagret på et andet grundlag end de retsfor skrifter, der er omhandlet i artikel 15, stk. 1, i direktiv 2002/58/EF.

- 10 Med det andet præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret at få oplyst, om begreberne »alvorlige forbrydelser« og »alvorlig kriminalitet«, som retspraksis vedrørende artikel 15, stk. 1, i direktiv 2002/58/EF bygger på, er selvstændige EU-retlige begreber, eller om medlemsstaterne skal udfylde disse begreber.
- 11 I denne forbindelse anfører den forelæggende ret først, at der i artikel 15, stk. 1, i direktiv 2002/58/EF udelukkende tales om »forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager«, uden at begrebet »forbrydelser« herved udfyldes nærmere. Begreberne »alvorlige forbrydelser« og »alvorlig kriminalitet« i Domstolens praksis forekommer ikke i direktiv 2002/58/EF.
- 12 Endvidere fremgår det ifølge den forelæggende ret af Domstolens praksis (særligt dommene *Tele2 Sverige mod Watson m.fl.*, *Ministerio Fiscal*, C-207/16, *La Quadrature du Net m.fl.*, C-511/18, C-512/18 og C-520/18, og *Prokuratuur*, C-746/18) om tilladelse til adgang til trafik- og lokaliseringsdata, at det er den forelæggende ret, der skal undersøge, om og i hvilket omfang de nationale forskrifter om blandt andet de nationale myndigheders adgang til lagrede data, opfylder de krav, der følger af artikel 15, stk. 1, i direktiv 2002/58/EF. I Domstolens retspraksis nævnes der heller ikke noget kriterium, der må antages at være relevant, når det i et konkret tilfælde skal afgøres, om der er tale om »alvorlige forbrydelser« eller »alvorlig kriminalitet«. Efter den forelæggende rets opfattelse udgør begreberne »alvorlige forbrydelser« og »alvorlig kriminalitet« i Domstolens domme følgelig ikke selvstændige EU-retlige begreber.
- 13 Med det tredje præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om der kan meddeles myndighedernes adgang til trafik- og lokaliseringsdata (bortset fra udelukkende identificerende data), når der er tale om mindre alvorlige forbrydelser, hvis adgang til disse data kun udgør et mindre indgreb i især retten til beskyttelse af brugerens privatliv.
- 14 Den forelæggende ret finder, at dette spørgsmål skal besvares bekræftende henset til de ovenfor nævnte domme fra Domstolen (især dom *Ministerio Fiscal*, C-207/16, og *Prokuratuur*, C-746/18) om proportionalitetsprincippet. Retten anfører, at det af Domstolens fortolkning af proportionalitetsprincippet følger, at myndighedernes adgang til data, som er lagret af en udbyder af en telekommunikationstjeneste, kan begrundes i formålet om forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager i almindelighed, såfremt adgang til disse data i det konkrete tilfælde kun udgør et mindre indgreb i især retten til beskyttelse af brugerens privatliv. I dette tilfælde er proportionalitetsprincippet således ikke til hinder for adgangen, hvis der er tale om en forbrydelse i almindelighed, uden at denne kan betegnes som »alvorlig« i den førnævnte forstand.